

Jarkko Lahtinen

Opetus- ja kulttuuriministeriö
lausunto VN/18725/2025

Lausunto esityksestä valtioneuvostolle varhaiskasvatuksen neuvottelukunnasta annetun asetuksen kumoamisesta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä valtioneuvostolle varhaiskasvatuksen neuvottelukunnasta annetun asetuksen kumoamisesta. Kuntaliitto pitää kuitenkin erikoisena, että se unohdettiin lausunnon antajana varsinaisena lausuntoaikana. Kuntaliitto muistuttaa, että se edustaa kaikkia kuntia varhaiskasvatuksenkin osalta. Kuntaliiton rooli on keskeinen varhaiskasvatuksen järjestäjien edustajana pohdittaessa esimerkiksi varhaiskasvatuksen kehittämistä ja erilaisia lainsäädäntöhankkeita.

Miten arvioitte varhaiskasvatuksen neuvottelukuntaa koskevan asetuksen kumoamisen vaikuttavan varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja eri tahojen yhteistyön jatkamiseen?

Muistiossa todetaan neuvottelukunnan yhdeksi tehtäväksi edistää, vahvistaa ja yhteen sovittaa yhteistyötä eri hallinnonalojen, järjestöjen, tutkimus- ja koulutuslaitosten, kuntien ja muiden tahojen kesken. Kuntaliiton näkemyksen perusteella juuri tämä tehtävä on ollut tärkeä. Mikäli neuvottelukunta päädytään lakkauttamaan, ei vastaavaa eri tahojen säännöllistä yhteistyötä voida enää toteuttaa. Kuntaliitto on pitänyt erikoisena, että aiemmin on pyydetty nimeämään jäsenet nykyisen hallituskauden varhaiskasvatuksen neuvottelukuntaan, mutta sitä ei ole koskaan nimetty.

Muistion mukaan työn vaikuttavuus varhaiskasvatuksen asiantuntijatahona ja kehittäjänä on koettu vähäiseksi suhteessa sen aiheuttamaan työhön. Kuntaliitto näkee asian toisin. On hyvä, että varhaiskasvatuksen kehittämisen ja asiantuntijuuden äärellä on edustettuna monet eri tahot. On vaarana, että neuvottelukunnan lakkauttamisesta seuraa varhaiskasvatuksen kehittämisen ja asiantuntijuuden keskittymistä vain muutamille valituille tahoille ja moniäänisyys katoaa. On totta, että neuvottelukunnan kokouksiin ovat osallistuneet etenkin alan ammattijärjestöjen edustajat, mikä on joiltakin osin vääristänyt keskustelua ja vienyt tilaa alan kehittämisen ja laajemman yhteistyön osalta.

Kuntaliitto huomauttaa, että neuvottelukunnan toistaiseksi viimeisin toimikausi 5.6.2020 – 31.5.2023 oli poikkeuksellinen. Korona pandemian vuoksi kokoukset järjestettiin pääsääntöisesti etäyhteyksin ja neuvottelukunnan työlle asetettuja tavoitteita oli haastava saavuttaa. Kokonaisarvioinnissa neuvottelukunnan lakkauttamisesta ei tämän ajan osalta tulisi antaa

liian suurta painoarvoa. Muistiossa myös kuvataan neuvottelukunnasta aiheutuvan työtä opetus- ja kulttuuriministeriön virkakunnalle. Laajalla sidosryhmäyhteistyöllä on keskeinen merkitys laadukkaassa lainvalmistelussa ja sen toimeenpanossa, joten siitä aiheutuvaa työmäärää ei tulisi esittää haasteena.

Kuntaliiton näkemyksen perusteella varhaiskasvatuksen kehittämisen ja eri tahojen yhteistyön kannalta neuvottelukunta on ollut hyvä toimielin laajemman keskustelun ja yhteistyön osalta. Neuvottelukunnassa olisi voinut enemmänkin käsitellä varhaiskasvatuksen erilaisia lainsäädäntöhankkeita. Toki tämä voidaan tehdä muullakin tavalla, eikä neuvottelukunta on siten välttämätön toimielin. Ratkaisevaa on luonteva ja jatkuva sidosryhmäyhteistyö sekä hallitusohjelman lainsäädäntöhankkeita toimeenpantaessa että pidemmän aikavälin kehittämis-toimia pohdittaessa. Kuntaliitto pitää huolestuttavana, että viimevuosien osalta sidosryhmäyhteistyö on ollut hyvin vähäistä tai sitä ei ole ollut ollenkaan.

Miten arvioitte, että esitetyt muut yhteistyön muodot voisivat edistää varhaiskasvatuksen laaja-alaista kehittämistä sekä eri tahojen välistä yhteistyötä?

Muistiossa on mainittu Opettajakoulutuksen foorumi yhtenä mahdollisena yhteistyön alustana. Kuntaliitto ei pidä kyseistä foorumia varhaiskasvatuksen kehittämisen ja sidosryhmäyhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisena. Muistiossa todetaankin sen olevan kohderyhmältään puutteellinen, sillä foorumista puuttuu ammattikorkeakouluista valmistuneet varhaiskasvatuksen sosionomit sekä toisen asteen tutkinnon suorittaneet lastenhoitajat. Kuntaliiton näkemyksen mukaan Opettajakoulutuksen foorumi ei millään tavalla voisi korvata varhaiskasvatuksen neuvottelukuntaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää muistiossa uudeksi käytännöksi kansallista varhaiskasvatuksen foorumia, johon kutsuttaisiin 1–2 kertaa vuodessa keskeiset varhaiskasvatuksen yhteistyötahot. Foorumin kokoonpano voisi vaihdella käsiteltävien asioiden mukaan. Kuntaliitto ei suoraan vastusta esitettyä mallia. Kuntaliitto näkee vaarana, että harvakseltaan kokoontuva kokoonpanoltaan vaihteleva foorumi voi muodostua luonteeltaan seremonialliseksi. Esitetyn kaltainen teemallinen foorumi jää myös helposti merkitykseltään vähäiseksi. Kuntaliiton näkemyksen perusteella neuvottelukunnan kaltainen ennalta nimettyjen toimijoiden joukko on paremmin hyödynnettävissä erilaisissa varhaiskasvatuksen kehittämis- ja lainsäädäntöhankkeissa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Susanna Huovinen
varatoimitusjohtaja
Suomen Kuntaliitto

Jarkko Lahtinen
kehittämispäällikkö
Hyvinvointi- ja sivistysyksikkö